

Onderwerp: Locatiekeuze woonwagendstandplaatsen

Ons kenmerk: 20RV000100

Nummer:

Elst, 10 november 2020

AAN DE RAAD

1. Voorstel

1. Vaststellen van de locatiestudie woonwagendstandplaatsen.
2. Aanwijzen van de locatie aan de Platenmakersstraat in Elst en de locatie in de Stationsomgeving in Zetten als toekomstige woonwagenlocatie
3. Opdracht geven aan het college om de planologische procedures voor deze locaties voor te bereiden.
4. Voor het proces na de locatiekeuze kiezen voor participatieniveau *meebeslissen* voor de woningcorporaties. Participatieniveau *adviseren* voor omwonenden, woonwagenbewoners, grondeigenaren en de volkstuinhuurdersvereniging. En voor niveau *informer* voor alle andere doelgroepen buiten raad, college en projectgroep.

2. Inleiding

In 2018 heeft de Rijksoverheid een beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid ontwikkeld dat in lijn is met het mensrechtelijke kader voor de culturele identiteit van Roma, Sinti en woonwagenbewoners. De woonwagencultuur is een vorm van cultureel erfgoed. Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens heeft uitspraken gedaan waarbij zij aangeeft dat overheden verantwoordelijk zijn om deze cultuur te beschermen. Het beleidskader geeft in veel gemeenten aanleiding tot een herijking van het woonwagen- en standplaatsenbeleid. Uitgangspunt is dat een woningzoekende woonwagenbewoner binnen een redelijke termijn kans heeft op een standplaats. Hiervoor is het van belang dat gemeenten de behoefte aan woonwagendstandplaatsen in kaart brengen.

Uw gemeenteraad heeft eind 2018 middels een motie (18mo075) opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de behoefte aan woonwagendstandplaatsen. Begin 2019 is dit onderzoek uitgevoerd in samenwerking met Stec (19bij12191). Hieruit is gebleken dat er op korte termijn behoefte is aan uitbreiding van het aantal woonwagendstandplaatsen. Het advies dat uit dit onderzoek voortkomt, is dat er op korte termijn 5 tot 6 standplaatsen gerealiseerd worden op één grotere locatie of twee kleinere locaties in Zetten (westelijk deel gemeente) en/of Elst (oostelijk deel gemeente), mits ruimtelijk-planologisch mogelijk in deze kernen. Vervolgens is er een planning opgesteld van het gehele proces om tot uitbreiding van het aantal standplaatsen te komen. Dit proces bestaat uit drie sporen:

1. Locatiestudie/ruimtelijke procedure;
2. Beleidsaanpassing/toewijzingscriteria;
3. Woningcorporaties.

De locatiestudie, waarvoor uw gemeenteraad op 3 december 2019 de uitgangspunten en wegingscriteria vastgesteld heeft, is momenteel gereed (20bij12225). Zeventien potentiële locaties (uit een eerdere selectie van ruim honderd locaties), zijn onderzocht op de door uw gemeenteraad vastgestelde criteria. Naast het uitvoeren van de locatiestudie (ambtelijk) hebben we ook externen om advies gevraagd. De woningcorporaties hebben een reactie gegeven op zeventien potentiële locaties en

Nijbod Consultancy heeft ons gedurende het proces advies gegeven welke locaties zij, rekening houdend met fysiek-ruimtelijke aspecten, het meest geschikt acht. Ook hebben we verschillende goed scorende locaties in een themabijeenkomst met het college behandeld en is er overleg geweest met de kernadviseurs en de politie om extra aandacht te vragen voor de acceptatie door de omgeving en de openbare orde. Op basis van al deze informatie hebben we een integrale afweging gemaakt en hebben we voorkeurslocaties geselecteerd. Dit zijn de locaties Stationsomgeving Zetten (westelijk) en de Platenmakersstraat in Elst (oostelijk). U raad is eind september hierover geïnformeerd. Aan de hand van dit voorstel kan uw gemeenteraad de locatiekeuze maken. We hebben omwonenden van de twee voorkeurslocaties reeds geïnformeerd over het resultaat van de locatiestudie. Alle reacties die we hebben gekregen, hebben we verwerkt in bijgevoegde Q&A. In bijgevoegd communicatie- en participatieplan is opgenomen hoe we de betrokken partijen informeren over de uitkomsten van de locatiestudie, derhalve tot het moment van aanwijzing van de locaties door uw raad. Een nieuw communicatieplan voor het vervolgproces volgt zodra uw gemeenteraad de locaties heeft vastgesteld.

3. Doel en beoogd effect

Door de locatiekeuze te maken kunnen wij de ontwikkeling en realisatie van beide locaties oppakken en kunnen belanghebbenden betrokken worden bij de inrichting van het terrein. Tevens kunnen we dan concrete afspraken maken met de betrokken woningcorporaties over eventueel realisatie en beheer. We kunnen dan ook een kostenraming opstellen. Op dit moment geldt voor beide locaties dat er een agrarische bestemming op rust. Na uw besluit kunnen we de bestemmingsplanwijziging voorbereiden.

Nadat uw gemeenteraad de locatiekeuze gemaakt heeft, stellen we een communicatie- en participatieplan per locatie op. In dit communicatie- en participatieplan werken we de voorgestelde participatieniveaus in detail uit en geven we aan welke belanghebbenden op welk moment betrokken worden.

4. Argumenten

1.1. De gemeenteraad heeft opdracht gegeven voor het uitvoeren van een locatiestudie aan de hand van de uitgangspunten en wegingscriteria die zij op 3 december 2019 heeft vastgesteld (19rv000108).

De locatiestudie is gereed en uw gemeenteraad heeft deze ook al ter informatie ontvangen. Nadat uw raad de uitgangspunten en wegingscriteria vastgesteld heeft, wordt uw raad nu gevraagd de locatiestudie vast te stellen.

2.1. De locaties Stationsomgeving Zetten en Platenmakersstraat Elst sluiten het beste aan op de door uw gemeenteraad vastgestelde criteria.

Er heeft een analyse plaats gevonden waarbij een groot aantal vakdisciplines gevraagd is om advies te geven met betrekking tot zeventien potentiële locaties. Uit deze analyse is gebleken dat de locatie Stationsomgeving Zetten het beste scoort in het westelijk deel van de gemeente en de locatie Platenmakersstraat (samen met locatie De Helster) in het oostelijk deel van de gemeente.

2.2. De locaties Stationsomgeving Zetten en de Platenmakersstraat in Elst sluiten aan bij de behoefte aan woonwagendplaatsen, zoals onderzocht in het Stec-behoefteonderzoek (19bij12191).

Het advies dat genoemd wordt in het behoefteonderzoek luidt "ons advies is om op korte termijn vijf tot zes standplaatsen (en woonwagens) te realiseren op één grotere locatie of twee kleinere locaties in Zetten en/of Elst, mits ruimtelijk-planologisch in deze kernen

mogelijk". De behoefte doet zich volgens het behoefteonderzoek voornamelijk voor in Zetten en dan in Elst.

2.3. De locaties Stationsomgeving Zetten en Platenmakersstraat Elst zijn vrijwel direct beschikbaar.

Beide locaties zijn op dit moment in eigendom van de gemeente en zijn onbebouwd. Er hoeft dus geen grond verworven te worden en er zijn geen sloopwerkzaamheden benodigd voor het bouwrijp maken van de kavels. Dit betekent dat we sneller kunnen beschikken over een woonwagenlocatie, met dien verstande dat in beide gevallen nog wel een procedure tot bestemmingsplanwijziging doorlopen moet worden. De afgelopen decennia is het aantal standplaatsen afgenomen en de behoefte aan extra woonwagenstandplaatsen deed zich enkele jaren geleden al voor, daarom is het realiseren van extra standplaatsen op korte termijn van belang. De locatie Platenmakersstraat is daarom geschikter dan de mogelijk vrijkomende locatie De Helster, terwijl deze twee op basis van de analyse even goed aansluiten bij de wegiscriteria.

2.4. Door de locaties Stationsomgeving Zetten en de Platenmakersstraat in Elst aan te wijzen wordt grotendeels rekening gehouden met de reactie die de woningcorporaties hebben gegeven met betrekking tot locatiekeuze.

De woningcorporaties hebben gereageerd op de zeventien onderzochte locaties. Ze geven aan dat zij een voorkeur hebben voor een locatie aan de rand van een kern, zodat we woonwagenbewoners meer ruimte krijgen om hun leefstijl te behouden, zonder dat dit tot botsingen leidt. Ook gaven zij aan dat de focus moet liggen op de conclusies die in het Stec rapport getrokken worden¹. We houden rekening met deze reactie omdat de voorgestelde locaties gelegen zijn aan de rand van een kern en in lijn liggen met het Stec rapport. Echter hebben de woningcorporaties ook aangegeven spreiding over de kernen belangrijk te vinden. Zetten heeft op dit moment al een woonwagenlocatie met drie standplaatsen (zie *kanttekening 2.3*).

2.5. Door een tweetal locaties aan te wijzen als toekomstige woonwagenlocatie kunnen we concrete afspraken vastleggen met de woningcorporaties of verhuurders over de realisatie en exploitatie van de woonwagenstandplaatsen.

Het beleidskader stelt dat de woningcorporaties voorzien in de huisvesting van woonwagenbewoners, voor zover deze tot de doelgroep behoren. Tot op heden hebben we met betrekking tot realisatie en exploitatie alleen verkennende gesprekken gevoerd met de corporaties omdat er nog geen locaties aangewezen zijn. Vanaf het moment dat het college de voorkeurslocaties vastgesteld heeft, zijn we concreter in gesprek gegaan met Vivare met betrekking tot de locatie in Elst en Woonstichting Valburg met betrekking tot de locatie in Zetten. Omdat uw gemeenteraad de locatiekeuze maakt, hebben we nog geen concrete afspraken vastgelegd. Nadat uw gemeenteraad met dit voorstel de locatiekeuze gemaakt heeft, gaan wij opnieuw in gesprek met de betreffende corporaties om te komen tot concrete afspraken.

4.1. In de wet is verankerd dat belanghebbenden inspraak kunnen geven op beleidsvoornemens van de overheid.

Wettelijk gezien hebben belanghebbenden in de planologische procedure de mogelijkheid om een inspraakreactie in te dienen. Door nu al het participatieniveau mee te beslissen vast te stellen voor de woningcorporaties en adviseren voor de omwonenden, woonwagenbewoners, grondeigenaren en de volkstuinhuurdersvereniging, sorteren we hierop voor.

¹ Met uitzondering van Woonstichting Valburg. Woonstichting Valburg acht het Stec rapport niet van invloed op de locaties die worden gezocht.

4.2. Door de omwonenden, woonwagengewoners, grondeigenaren en volkstuinhuurdersvereniging te laten adviseren stimuleren we het draagvlak.

Doordat bovengenoemde belanghebbenden mogen adviseren met betrekking tot de uitwerking van de locaties stimuleren we het draagvlak. Ook kan er hierdoor meer begrip ontstaan vanuit omwonenden voor de standplaatszoekende woonwagengewoners.

5. Kanttekeningen en risico's

2.1. Omwonenden van de twee voorkeurslocaties hebben aangegeven bezwaar te hebben tegen de twee locaties.

Omwonenden van de Stationsomgeving in Zetten en de Platenmakersstraat in Elst maken zich zorgen over de komst van een woonwagenlocatie. Ze zijn tegen de komst van een woonwagenlocatie in de buurt. Op basis van een zorgvuldige analyse door vakmensen zijn de twee voorkeurslocaties tot stand gekomen, daarbij is ook rekening gehouden met de sociaal-maatschappelijke impact. Omwonenden kunnen op dit moment geen bezwaar maken tegen de locatiekeuze. Op een later moment tijdens de planologische procedure hebben zij de mogelijkheid om inspraak te geven en eventueel zienswijzen in te dienen. In een nog op te stellen communicatie- en participatieplan werken we de voorgestelde participatieniveaus in detail uit en geven we aan welke belanghebbenden op welk moment betrokken worden.

2.2. Omwonenden zijn van mening dat zij op een hoger participatieniveau betrokken hadden moeten worden bij de locatiekeuze.

Omwonenden geven aan dat zij zich overvallen voelen door het besluit van het college. Ze geven aan dat ze graag betrokken hadden willen worden bij de locatiekeuze. Er dient een complexe afweging gemaakt te worden met tegenstrijdige belangen. Inwoners zullen vaak vanuit het individuele belang deze afweging maken. Daarom is er in dit proces bewust gekozen voor het participatieniveau "informer" van de omwonenden, met betrekking tot de locatiekeuze. In december 2019 heeft uw gemeenteraad de uitgangspunten en wegingscriteria voor het onderzoek vastgesteld, het resultaat van het onderzoek is nu bekend. Uw gemeenteraad maakt de locatiekeuze, hierbij informeren wij u wel aan de hand van bijgevoegde Q&A over alle reacties van omwonenden.

2.3. De woningcorporaties en omwonenden vinden dat er spreiding moet zijn in de gemeente van de standplaatsen over de kernen en inwoners. Zetten heeft op dit moment al een woonwagenlocatie.

In het Stec behoefteonderzoek wordt benoemd dat er een behoefte is voor Zetten en voor Elst. De voorgestelde locaties liggen in lijn met het behoefteonderzoek. Het is niet mogelijk om de behoefte volgens het behoefteonderzoek volledig te volgen én tevens te zorgen voor een maximale spreiding over de kernen. Om toch tegemoet te komen aan spreiding, kunnen we overwegen om in Zetten een kleiner aantal standplaatsen te realiseren dan in Elst.

2.4. Er is geen weging toegekend aan de wegingscriteria voor het zoeken naar locaties.

Bij het vaststellen van de uitgangspunten- en wegingscriteria heeft uw gemeenteraad geen weging toegekend aan de wegingscriteria. In de locatiestudie hanteren wij daarom geen weging per criterium. Dat betekent dat de score per locatie een optelsom van plussen en minnen op de verschillende aspecten is. De voorgestelde voorkeurslocaties zijn het resultaat van een integrale afweging.

2.5. Niet alle wegingscriteria zijn objectief meetbaar.

De wegingscriteria zijn door de gemeenteraad vastgesteld op 3 december 2019. Een aantal wegingscriteria is niet of nauwelijks objectief meetbaar (bijvoorbeeld het wegingscriterium sociaal-maatschappelijk). We hebben daarbij te maken met zachte factoren, die aan de hand van een kwalitatieve beoordeling afgewogen worden. Door bij

ieder wegingscriterium een vaste adviseur te betrekken, zijn voor iedere locatie steeds dezelfde afwegingen gemaakt. Deze werkwijze garandeert een maximale uniformiteit.

6. Financiën

In deze fase stemt u in met het voorstel om de locaties Stationsomgeving Zetten-Andelst en Platenmakersstraat Elst aan te wijzen als toekomstige woonwagenlocatie. Dit besluit heeft nog geen directe financiële gevolgen. Het beleidskader stelt dat de woningcorporaties voorzien in de huisvesting van woonwagenbewoners voor zover deze tot de doelgroep behoren. Na vaststelling van de locatiekeuze kunnen we met de woningcorporaties of een andere verhuurder concrete afspraken vastleggen met betrekking tot realisatie en exploitatie. In deze fase is het dus nog onduidelijk hoe de financiële gevolgen van het realiseren en exploiteren van twee woonwagenlocaties verdeeld worden over de betrokken partijen. Nadat de locaties vastgesteld zijn, zullen we per locatie een projectplan opstellen. Daarin worden de financiële gevolgen voor de gemeente opgenomen. We zullen in het 2^e kwartaal van 2021 per locatie uw raad om budget vragen voor de planologische procedure en de realisatie (zie ook bijlage planning).

Bovendien verschillen de rentekosten voor de grond en de aanlegkosten voor bijvoorbeeld riolering, nutsvoorzieningen en ontsluiting per locatie. Daarom kunnen wij het benodigde budget pas na vaststelling van de locatiekeuze door uw gemeenteraad beschikbaar laten stellen. In de analyse van de zeventien locaties hebben de adviseurs al wel rekening gehouden met een schatting van de financiële gevolgen per locatie. Zo gaat planeconomie in op eventuele andere mogelijke opbrengsten en de kans op planschade en adviseert civiele techniek over de mogelijkheden om aan te sluiten op bestaande systemen. Eventuele planschade maakt onderdeel uit van de planologische procedure.

7. Vervolg

Planning

Uw gemeenteraad neemt een besluit over de locaties in januari 2021. Vanaf dat moment kan er gestart worden met inrichtingsschetsen, planologische procedures en gesprekken met woningcorporaties. De omgeving zal hier actief in worden meegenomen. We verwachten in Q2 2021 bij uw gemeenteraad om budget te vragen. In Q4 2021 kan dan het bestemmingsplan vastgesteld worden, waarna er – mits er geen procedures lopen bij de Raad van State – gestart kan worden met de aanleg. Op zijn vroegst verwachten we dus dat de standplaatsen begin 2022 gereed zijn. In de bijlage treft u een gedetailleerde planning aan.

Communicatie

In de bijlage is een communicatie- en participatieplan opgenomen, deze beschrijft het communicatieproces voor de fase van besluitvorming locatiekeuze. Samenvattend ziet dit proces er als volgt uit:

Het college heeft op 29 september 2020 een besluit genomen over de voorkeurslocaties voor de nieuwe woonwagenlocaties. Op 30 september 2020 hebben we de direct aanwonenden en grondeigenaren, die zicht krijgen op de nieuwe locaties, per brief geïnformeerd.

Er waren 9 fysieke bijeenkomsten gepland op 7, 8 en 9 oktober. Door aangescherpte Coronamaatregelen zijn deze fysieke bijeenkomsten gewijzigd in een tweetal digitale bijeenkomsten. Eén bijeenkomst op 8 oktober voor de locatie Zetten. Hierbij waren

ongeveer 25 belangstellenden aanwezig. Op 9 oktober was er een digitale bijeenkomst voor de locatie Elst. Hierbij waren ongeveer 40 belangstellenden aanwezig.

Op 14 oktober was er een telefonisch spreekuur voor de mensen die tijdens de digitale bijeenkomst niet aanwezig konden zijn. Tijdens dit telefonisch spreekuur heeft er niemand gebeld.

Verder heeft de wethouder samen met het projectteam nog een aantal persoonlijke gesprekken gevoerd.

Alle vragen die ons hebben bereikt tijdens de digitale bijeenkomsten, per email of per brief, zijn verwerkt in het document Q&A woonwagenlocaties. Deze treft u als bijlage aan.

Participatie

In het huidige communicatieplan (voor locatiekeuze) hebben we voor woningcorporaties en politie gekozen voor *adviseren* vanaf het begin. Voor alle andere belanghebbenden hebben we gekozen voor het niveau *informer*. Nadat de locatiekeuze is vastgesteld, maken we een vervolgplan voor de communicatie en participatie over hoe we de nieuwe locaties gaan realiseren. We stellen uw raad voor om voor deze vervolgfase te kiezen voor participatieniveau *meebeslissen* voor de woningcorporaties, *adviseren* voor omwonenden, woonwagenbewoners, grondeigenaren en de volkstuinhuurdersvereniging. En voor niveau *informer* voor alle andere doelgroepen buiten raad, college en projectgroep.

Evaluatie

Een van de adviezen uit het Stec rapport is om de behoefte aan standplaatsen te blijven monitoren. Nadat de standplaatsen gerealiseerd zijn, blijven we de behoefte monitoren aan de hand van de wachtlijst. Na voltooiing van de ruimtelijke procedure zullen we met betrokken partijen terugblikken op het proces. Leerpunten nemen we mee in een eventueel toekomstig proces.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,
P.J.E. Breukers R.P. Hoytink-Roubos

8. Relevante stukken

1. 20bij12225 Locatiestudie woonwagenstandplaatsen
2. 19bij12191 Stec rapport behoefte woonwagenstandplaatsen
3. 20bij11969 Communicatie- en participatieplan locatiekeuze
4. 20bij13830 Q&A Locatiestudie woonwagenstandplaatsen
5. 20bij13813 Planning proces uitbreiding woonwagenstandplaatsen
6. 20rb000129 Raadsbesluit locatiekeuze woonwagenstandplaatsen

Portefeuillehouder: W.H. Hol

Behandelend ambtenaren maken deel uit van het projectteam woonwagenstandplaatsen. Technische vragen dienen uiterlijk de donderdagmorgen om 08.00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl.